

Minden ötödik lakásban telefon

Csehszlovákiában rendkívüli figyelmet fordítanak a távbeszélő-hálózat kiterjesztésére. Az elmúlt öt esztendőben több mint 600 ezer új távbeszélő-állomást létesítettek, ebből mintegy 200 ezret Szlovákiában. Az ország minden 100 lakosára 17,9 távbeszélő-állomás jut.

Telefontörténeli érdekesség, hogy Bell első, 1876-ban készült telefonkészüléke után egy Szalay nevű pozsonyi, a Waagtalbahn cég igazgatója már 1877-ben telefon-összeköttetést létesített Budapesten élő bátyjával. Prágában pedig 1882-ben építették ki az első távbeszélő-vonalat.

A távbeszélő-hálózat további fejlődése azonban már nem volt ilyen gyors és rendszeres. Szlovákiában például 1937-ben csak 23 ezer távbeszélő-állomás működött. Ma viszont mintegy 700 ezer a telefonállomások száma Szlovákiában.

A szlovák főváros, Pozsony és az európai szocialista országok fővárosai, valamint egyes nyugat-európai országok között 1976 végén jött létre az önműködő távbeszélő-összeköttetés. A po-

zsonyi távbeszélő-előfizetők ma már közvetlenül hívhatják Moszkvát, Budapestet, Bécsét, Belgrádot, s más európai nagyvárosokat. Prágának — mint ismeretes — már régebben megvan az automatizált nemzetközi összeköttetése.

Csehszlovákiában jelenleg a nemzetközi telefonhívások 60 százaléka önműködően történik. Ez az arány 1980-ban körülbelül 70 százalékos lesz. Az automatizált irányok száma 1970-től a mai napig 125-ről 250-re növekedett. A nemzetközi távbeszélés további automatizálása érdekében koaxiális — egy vonalon több ezer hívást továbbító — vezetéket és további tranzitközpontokat építenek ki. A nemzetközi telefonhálózat automatizálásához jórészt a szocialista or-

szágokban — a Szovjetunióban, Magyarországon, Jugoszláviában és a Német Demokratikus Köztársaságban — gyártott rendszereket alkalmaznak.

Az önműködő távbeszélő-összeköttetés bevezetése a gyorsabb összeköttetésen kívül azt is eredményezte, hogy rendkívüli mértékben megnőtt a nemzetközi távhívások száma. Az utóbbi nyolc év alatt a nemzetközi távbeszélés 70 százalékkal növekedett. Mindez további igényeket támasztott a kapacitás bővítésére és a minőség fokozására. A hatodik öt éves terv éveiben több mint egymilliórd forint fordítanak Csehszlovákiában a nyilvános önműködő telefonközpontok kibővítésére.

A vidéki távbeszélő-hálózat távbeszélő-körzetek szerinti automatizálása Csehszlovákiában elérte a 43 százalékot. A körzetek közötti városai között „letraszerden” valósult meg az automatizált összeköttetés.

Csehszlovákiában is tervezik a „távollevő” előfizetők címére érkezett közlemények rögzítését videofonokkal; különböző szükségleti cikkek távbeszélő útján való megrendelését, ezenkívül mozgó távbeszélőket terveznek a gépkocsikba, amelyek a közhálózatba kapcsolnak. Már ebben az öt éves tervben meg kell születnie az efféle összeköttetésnek, főképpen a műtárak és a főútvonalak mentén.

Az 1976—1980-as időszakra vonatkozó gazdasági és szociális fejlesztési irányelvek utasítják a postaiügyi minisztériumot, hogy 470—480 ezer távbeszélő-állomást helyezzen üzembe. Folytatják az interurbán távbeszélő-összeköttetés automatizálását, és bővítik a táv-telekommunikációs hálózat kapacitását. E feladatok megvalósítása nyomán 1980-ban mintegy 20 távbeszélő-állomás jut minden 100 lakosra. A fő vonalak összességéből a több mint 60 százalékkal részesedő lakástelefonok aránya elérte a 21,8 százalékot. (1975-ben 19 százalék volt). Olyan mutatók ezek, amelyek alapján Csehszlovákia az első helyre kerül a szocialista országok között. (BUDAPRESS — PRAGOPRESS)

Elég egy csikk...

História a rongáló lakókról

Nem is olyan rég még csak mutatóba volt belőlük néhány Szegeden. Kulcsal működtek, bárkinek nem adatott meg a lépcsőzést pótló szerkezetet használni. Aki még nem liftezett, kéjes ámulattal próbálta ki, s míg a földszintről az emeletre ért, akár a kalapját, vagy a frizuráját is megigazíthatta a jókora, pácolt keretbe foglalt tükörben. S ki ne emlékezne, milyen csodaszámba ment a megyei tanácsházán felszerelt paternoszter. Eleinte bizony sokan meggondolták, hogy beszálljanak-e a folyton mozgó fölkék egyikébe, s kezdetben a csisalépcsőket többen koptatták, mint a felvonó padlóját.

Dicsérjük és szidjuk

Ahogy felépültek az új lakóegységek, mind megszokottabbá vált a lift. Igaz ugyan, hogy Tarján és Odessza tizelemeseiben még ma is találkozni gyalogoló, levegő után kapkodó öregekkel — a lépcső biztosabb, gondolják —, de a gyerekek már otthonosan kezelik a felvonókat. A lift immár életünk tartozéka. Dicsérjük és szidjuk, áldjuk és átkozzuk aszerint, hogy működik-e.

Az ötszintes épületekben lakók irigylik a „liftbérleteket”. Bevásárlószatyrok súlya alatt roskadozva sorolják a felvonó előnyeit, kisgyerekekkel karjukon s hájtoznak az emeletre röptető szerkezet után.

Bezzeg nem vágnának liftes házba, ha ők is naponta nyelnék a mérgegyűrlőket. A legvadabb mesékben sem találni elképzelhető dolgokat, mint egy tízelemesben. Az alpinisták kedvtelésből mászák meg a magaslatokat, mi kényszerűségből, mégpedig nap mint nap.

A rosszat hajlamosak vagyunk eltulozni, ha a lift működik az természetes, és senkinek nem szúr szemet. Viszont, ha olykor-olykor megmakacsolja magát, s a világot sem emelkedik fel a földszintről, jó ideig kedvét szegi a lakónak. Ahogy gyanakodva száll be a fölkébe az is, aki néhányszor már bentragadt, vagy akit tizedik és a földszint között megállás nélkül többször is megutaztatott már az „ámkofutó” felvonó. Burleszkfilmben jó poén lenne, a valóságban azonban senki nem tud nevetni rajta, ha egy emelettel lejjebb, vagy felejtobb áll meg a hívásra mozgásba lendült szerkezet. Az automatika tévedése ilyenkor villámgyors lefőlszaladgálásra készíti a „megátalkodott” liftezőt: a versenyfutásból a lakó csak a legtrikább esetben kerül ki győztesen.

Meglopott liftek

— Az emberek a liftet szidják, pedig nagyon gyakran éppen az ő „közbenjárásukra” mondja fel a szolgálatot — magyarázza a Szegedi Magas- és Mélyépítő Vállalat Felvonó Szerelőinek egyik szerelője. — Minduntalan találkozunk szándékos rongálásokkal: szinte nincs lift, melyből ne szereztek volna ki a külső, mozgatható alkatrészeket, a kapcsolótáblát, a hívógombokat, vagy a lámpa világító buráját. De kaposák az irányjelző kisablakok műanyag fedeleit, a parányi égők, s az egyszerű szerzőkkel kipatintható rugók, csavarok is. A lakók rongálásai rengeteg munkát adnak, s gyakran rövidzárlatokat okoznak. Arról nem is beszélve, hogy a meglopott liftek milyen balesetveszélyesek. Gyakran felkészítik, s nyitva hagyják az ajtókat, elég, ha valaki szórakozott, vagy nem figyel eléggé, belezuhanhat az aknába. Abból is baleset származhat, ha a szétdobált szemétdoból például a cseresz-

nyemagokból, vagy a cigarettacsikkokból egy ockerül a mozgópaddal alá. Az így becsapott érzékelőszerkezet megzavarja az automatikát, s nyitott ajtóval is elindul a lift.

Az ingatlankezelő vállalatnál elmondták, liftes házba nehéz házfelügyelőt kapni. Kevesen vállalják azt a köztetséget és munkát, amit a felvonóügyelet megkövetel. A házfelügyelőnek már kora hajnalban ellenőrizniük kell, hogy működik-e a lift, s ha meghibásodik, nekik kell gondoskodniuk a javíttatásról is. Mindezt természetesen bekapulálják tennivalóik sorába, azt már kevésbé, hogy a lift miatt feldühödött emberek rajtuk töltik ki mérgüket.

Az elromlott felvonókat a hiba bejelentésétől számítva 24 órán belül szente mindig megjavítják. De előfordul, hogy napokon, sőt heteken át kénytelenek lépcsőzni az emberek: ilyenkor egy-egy költségesebb, fontosabb alkatrészt, vagy a motor cseréjére kell várni. Az IKV lakóépületeiben ezután előreláthatóan kevesebb lépcsőt koptatunk: a vállalat beszerzett néhány pótmotort, mellyel addig is, míg az eredetit újra tekereslik, a lift működtethető.

A régieket kicserélik

Tarjánban és Odesszában több típusú felvonó jár, az újabbak már rendkívül korszerűek, svájci licenc alapján készültek, s ha normálisan használják őket, kevés gondot okoznak. Az épületfelújítási programban az IKV kicseréli a régi épületek „veterán” lifteit is, ezekhez ugyanis ma már csak hosszas utánjárással szerezhetőek be az alkatrészek.

A felvonószerelők intézményes képzése alig hároméves múltra tekint vissza. A szerviz tapasztalt szakembereit még most van kialakulóban. Fiatal munkások tanulják a Szegeden még újkéntnek számító szakma fortélyait, s a szerviz működési területébe tartozó majd 300 lift bőlesége lehetővé teszi a különböző hibák tanulmányozására, a javítási, karbantartási módszerek egybegyűjtésére. Azt mondják, a tanulásra kevesebb alkalom is elég lenne, s nem ártana, ha a lakók is tovább képeznék magukat: a kulturált viselkedés frott és iratlan szabályairól.

Ladányi Zsuzsa

Nevezzenek 1069-nek!

Michel Dangler, egy 30 éves dél-dakotai tanár minden szabad idejét a matematika történetének tanulmányozására fordítja. Középkori tudósok könyveinek szorgalmas tanulmányozása után, arra a megállapításra jutott, hogy életünkben nem fordítunk kellő figyelmet a számokra, és ezért szükségesnek tartja, hogy a Dangler családnevet 1069-re változtassa. Miért éppen 1069-re? Michel elmagyarázza, hogy középkori magusok szerint, az 1-es az egyen szimbóluma, a 0 az időváltozás, a 6-os az egyen természetességét kapcsolja tükrözi, a 9-es pedig a lét értelmét. Dangler nagy szomorúságára azonban, a bíróság eredeti indokkal elutasította névváltoztatási kérelmét. „Minden gyerek tudja, hogy nem a 9-es jelzi a lét értelmét, hanem a 7-es. Ezért kérem, kerésként teljesítéséről szó sem lehet.”

Bemutakozás

Temesi Ferenc: Látom, nekem kell lemennem

Író csak abból lehet, aki annak születik. Ez a szerencsés avagy szerencsétlen körülmény azonban önmagában nem elegendő az íróvá lévéshez, mert néhány fiatal annak ellenére sem lesz az, hogy a mesterséghez való génekkel jön napvilágra. Ezek az írójelöltek ott szoktak elbukni, hogy elmulasztják megtanulni az írói mesterséget — enélkül pedig a legnagyobb tehetség is csak lehetőség marad.

Hány év telik el, hány kéziratpapír, vagy kockás füzetlap telik meg betűsorokkal, mennyi küzdelem jelzőkért és mondatokért, amíg egy fiatal író birtokába jut a mesterségbeli tudásnak?

Nem tudni. Kinél ennyi, kinél több... Az író, akinek most olvasom első kötetét, két év múlva lesz harmincesztendő, s miután a prózáiról általában lassan erős emberek, szinte síhedernek számít.

Amit előljáróban el kell mondanom: ez a fiatal ember idős mestereket megszerző virtuozitással ír, és mindenféle stílusban egyaránt otthonos. Megtanulta a francia új regény stílusában írni, megtanulta a szabad asszociációs technikát, az időskök változtatását, megpróbálkozott Örkény egypercesek titkait ellesni, sőt a képrés és a szövegkarikatúra ötvözésével is.

Ahhoz, hogy íróvá lehessen, a feltételek adottak tehát...

Bemutakozó novellagyűjteménye tíz év termését tartalmazza, a könyv, ahogyan a fülszövegen ez olvasható: „a tükörig vezető út néhány kanyarjáról szól”.

A tükörig vezető út né-

hány kanyarja. Ut a férfikorba, felmérése mindannak, ami eddig történt. És mi történt eddig? A gyermekek, néhány röpke, ám meghatározó kamaszév, majd az ifjúkor eszmék és nők közötti bolyongásai.

Temesi az egyszámú harmadik személy elidegenítő effektusát használja, amikor elbeszéli ezeket az élményeket, magát szemérmesen Győzőnek nevezi. Ez utóbbi azért is érdekes, mert a novellák jó része Győző vereségeinek regisztrálása.

A kulcsot ezekhez az írásokhoz a legsikerültebb novella (Történet, ami sehogy sem tetszett K.-nak) egyik passzusa adja: „Valahogy ahogy sem akar felnőni ez a nemzedék, úgy veszem észre, mondta a mester, miközben a zenekar öltözője felé igyekeztünk. Úgyse tudna változtatni semmin, mondtam. Pedig sajnos fel kell nőni egyszer, mondta a mester.”

S ha megvan a kulcs, megvan a magyarázat is. Minden generáció felnő egy-egy idő — ez csupán idő kérdése. Írónk pedig úgy tűnik konzerválni akarja ezt a kamaszkort. Írásai ettől egyenletlenek lesznek, s néhol hamisak is. Nem tudnak meggyőzni arról, hogy Győző dilemmái valódiak, mert a stílus néha eluralodik a mondaton.

Am írókat menti, hogy ebben a könyvben csak a tükörig vezető utat regisztrálta. Úgy ígéri, hogy ezután: „a tükör mögötti világ felfedezése következik”.

Erejből és tehetségéből futja, hogy bejárja ezt az utat is. A többi rajta múlik.

Petri Ferenc

Memóriamotor

A szófiat Számítástechnikai Kutató Intézetben a számítógépek szalagjainak vezérlésére olyan új egyenáramú meghajtó motort szerkesztettek, amely megüti a világszínvonal mércéit.

Hasonló motorokat eddig csak az Egyesült Államokban és Japánban állítottak elő. A „PIVT—KM 14”-es jelű bolgár elektromotort az EC 1035-ös számítógépek úgynevezett „perem memóriaszerkezetének” meghajtására használják fel. Főbb tulajdonságai a nagy sebesség, amellyel a mágnesszalagot felvételkor és olvasáskor mozgatja, valamint a gyors

indulás és hirtelen megállás. Ezek a tulajdonságok az elektromos számítógép teljesítményességét jelentősen növelik, bővítik az „emlékezőtehetségét”.

A „memóriamotor” alkatrészei rendkívül könnyűek, s csaknem teljesen hazai anyagokból készülnek. Az előállításban, tervezésben különböző területek szakemberei — vegyészek, műanyagipari mérnökök, elektronikusok, finomműszeresek — több mint 50 konstruktőr vett részt. A gyártást megkezdték. (BUDAPRESS — SOFIA-PRESS)

HÁZASSÁG

I. kerület
Szeged: Lovász Ferenc és Kovács Mária Julianna, dr. Dobó Zoltán István és Mihály Éva Margit, Kovács Imre és Malatinszky Ilona, Sallai László és Radvánszki Margit, dr. Gyimesi András és Gyarmati Ágnes, Paskó Béla és Tóth-Káli Éva Katalin, Csányi László és Nagy-szilósi Erzsébet Irén, Ragán János és Szabó Mária, Ökrös Gyula Tibor és Geresó Katalin, Bendó Zoltán Imre és Komocsin Piroksa, Forrai János és Horváth Judit, Nagy Sándor és Horváth Zsuzsanna, Bodó Ervin és Pátyi Erzsébet, Bitófalvi István János és Kojnok Mária, Baló Ferenc és Kovács Rozália, Rácz Kálmán és Tóth Irén, Sinkó Zoltán János és Kiss Melinda Julianna házasságot kötöttek.

II. kerület
Szeged: Farkas József és Dankó Klára Judit, Jakab Gusztáv és Jakab Rozália, Börcsök Jenő és Szilasi Viktória, Jó József és Simkó Mária Anna, Szabó Mihály és Berlők Zsuzsanna, Szabó Pál és Soós Ilona, Szabó László és Soós Éva, Gyuris Ferenc és Horváth Éva Piroksa, Kiss Károly és Csányi Erika Katalin, Balogi László és Szék Hildikó Irén, Kodrán László Tibor és Csikész Veronika, Pásztor Tibor Róbert és Berta Erzsébet házasságot kötöttek.

III. kerület
Kiskundorozsma: Vecsernyés Vince Tibor és Kocsisnéter Ilona, Répási István és Molnár Magdolna, Komáromi Tibor és Barikcsa Katalin Margit házasságot kötöttek.

SZÜLETÉS

I. kerület
Szeged: Beeszel Jánosnak és Földi Rozáliának Éva, Bakács Károlynak és Kelemenéti Annának Károly, Stachó Lajosnak és Gombás Annának László Pál, Kéri József Lászlónak és Molnár Zsuzsannának Tímea Éva, Fülöp Antal Bélának és Pacsali Katalin Piroksának Katalin, Boros Béla Jánosnak és Lakó Kláranak Henriett, Csik Ferenc Mátvának és Pintér Mária Erzsébetnek Gábor Ferenc, Hódi Istvánnak és Kuruczai Zsuzsannának Róbert Szabolcs, Farkas Józsefnek és Lányi Juliannának Zoltán József, Balcsi Mihálynak és Lázár Erzsébetnek Zoltán, Polyák Imrénének és Bullás Etel-

Családi események

kának Zoltán László, Tiesch Jánosnak és Sárospataki Marianna Evának Diána, Hanzók Zoltán Györgynek és dr. Hatvani Agnesnek Ors Zoltán, Szécsi Istvánnak és Elekes Irénnek Nóra, Szólik Istvánnak és Kovács Agnesnek Csilla Éva, Molnár György Gyulának és Abonyi Eszternek Eszter Diána, Jassó Lászlónak és Zádori Juditnak Krisztián Csaba, Szarvas Lászlónak és Békési Edit Erzsébetnek Edit Anikó, Guozs Sándor Lászlónak és Bogdán Rozália Juliannának László, Barkaszi Lászlónak és Újvári Ibolyának Brigitta Ibolya, Mulati Mihálynak és Garas Margitnak Beatrix, Csehő Lászlónak és Kucsera Viktória Rozáliának László Zoltán, Tóth Jánosnak és Szász Irénnek Gábor János, Nagy Vilmosnak és Radics Piroksának Vilmos Péter, Szerkes Ferencnek és Katona Mária Ionának Attila, Simon Imre Györgynek és Békány Juliannának Tünde, Török Lászlónak és Szanka Erika Magdolnának Norbert, Pólyai Jánosnak és Kiss Mária Juliannának Mária, Róza István Sándornak és Mezei Mária Margitnak Julianna Mária, Ujfalu Józsefnek és Rutai Ionának Attila, Aradi Józsefnek és Molnár Evának Nóra, Kovács Mihálynak és Bakó Erzsébetnek Mánika Mercédesz, Dobai Jánosnak és Tóth Evának Edit, Fodor Zoltánnak és Adámka Mária Edit, Tiesch Istvánnak és László Mária Tamás, Herendi Istvánnak és Pataky Zsuzsanna Ionának Anett Éva nevű gyermekük született.

II. kerület
Szeged: Szabó Sándorné Béres Anna, Zaránd Emiline Horváth Ilona, Horos Lajos, Korom Józsefné Eszter Teréz Ilona, Kissné Ferenecné Kulcsis Amália, Párkai György, Országy Ferenc, Balogh János, Boldog Károlyné Csécs Erzsébet, Kiz János, Csécs Lév Györgyné Stancin Mária, Fetter Istvánné Kapusi Rozália meghalt.

III. kerület
Szeged: Magyar Istvánné Nagy Erzsébet, Kaposi Jánosné Kúrti Mária, Pleskó Károly, Ördög János, Szabó Péterné Király Rozália, Magony Lajos, Király József, Otóti István meghalt.

Györgynek és Tóth Emiliának Katalin, Márki Pálnak és Zakar Arankának Tibor, Zoltai Árpád Istvánnak és Otóti-Kovács Ionának István Attila, Varga János Györgynek és Baranyi Zsuzsanna Irénnek Andrea Zsuzsanna, Baráth Pál Gergelynek és Réthly Saroltának Viktória Anna, Kacsala Ferencnek és Konéta Piroksának Krisztián, Fodor Imrénének és Bernáth Teréznek Imre, Forráskúti Tibornak és Heintz Mária Viktor, Pozler Györgynek és Márai Mária Magdolnának Tamás Gergő, Bálint Istvánnak és Juhasz Magdolnának Bettina Magdolna, Makhuil Bélának és Tanczos Juliannának Zoltán, Crenkó Zoltánnak és Berta Gizella Piroksának Krisztián, Tóth Istvánnak és Szerkes Éva Zsuzsannának Andrea, Tóth Tamásnak és Horváth Erika Erzsébetnek Tamás, Veres Jánosnak és Zsiros Juliannának Hildikó, Posta Bélának és Novakov Juliannának Adrienn, Paplógó Sándornak és Csizsér Katalinnak Katalin, Kis Ernő Lászlónak és Vadász Katalinnak Ernő László, Szigethy Istvánnak és Halász Piroksa Etelkának Orsolya Helga nevű gyermekük született.

HALALOZÁS

I. kerület
Szeged: Keeskeméti Emil Vilmosné Bartucz Mária, Tarnai Béláné Weisz Margit, Hegedűs Pálné Biringer Borbála, Bodó Józsefné Salamon Mária, Csizsér Sándor, Pinter Ilona Anna, Nyerges István Imre, Erdődi Sándor Zoltánné Petus Erzsébet, Buci László, Iványi Beáta Marianna, Ba Jánosné MáriaÉrdődi Rozália, Molnár György meghalt.

II. kerület
Szeged: Magyar Istvánné Nagy Erzsébet, Kaposi Jánosné Kúrti Mária, Pleskó Károly, Ördög János, Szabó Péterné Király Rozália, Magony Lajos, Király József, Otóti István meghalt.